

Најстарије гусле Шумадије на изложби

Рудник – У галерији Дома културе „Војислав Илић“ на Руднику отворена је изложба „Народни инструменти рудничко-таковског краја“ аутора Мирослава Митровића коју су организовали Етнографски музеј у Београду уз подршку компаније „Рудник“ и флотација – Рудник“ и Културног центра Горњи Милановац.

На изложби је представљено 11 предмета из овог краја, а најзаступљеније су гусле и чобанске свирале, међу којима се издвајају двојнице, што сутерише да су оне карактеристичан инструмент у овом делу Шумадије. Кустоси Етнографског музеја у Београду пажаљно и истраживању и сакупљању највише су и усмерили ка овом инструменту, јединственог двојног звука и тона. У музејској колекцији су и двоје гусала из овог краја, које представљају звучни национални симбол Србије. Овим инструментом су се преносили народни митови и легенде.

Посебно место на изложби заузеле су гусле које се чувају у породици Ивковић са Рудника још од 1807. године.

– Према предањима потомака, гусле је направио неки Зако „од дрвета јаворова“ негде око 1807. године, а после Карађорђевог устанка. Гуслар Радомир Рајко Ивковић који је и фотографисан са овим најстаријим рудничким гуслима, рођен је 1878. године, а преминуо је 1974. године. Гусле је наследио од свог оца Милана и оне се данас чувају као највреднија породична реликвија, заједно са Албанском споменцом и другим ордењем у породичној кући Ивковића у засеку Градови на Руднику – рекао је Момчило Пауновић, управник Дома културе на Руднику и долао да изложба има тенденцију да етнографске предмете бар накратко врати, али и представи мештанима који живе на просторима са којих су предмети прикупљани за Етнографски музеј у Београду.

Поставка „Народни инструменти рудничко-таковског краја“ аутора Мирослава Митровића отворена на Руднику

На изложби су и занимљиве гусле које нису из овог краја. Иако се праве углавном од јаворовог дрвета, једне су израђене од војничког шлема које је направио српски војник инвалид у Тунису, у болничком кампу поред града Бизерта.

Занимљиве су и гусле које су направљене такође током Првог светског рата у месту Микра, поред Солуна, 1917. године, где је стрељан Драгутин Димитријевић Апис. Међу изложеним експонатима западало место заузела је и окарина, која је припадала учитељу Милутину М. Марићу из села Заграђа под Рудником, а заинтересована публика ове експонате може да види до 3. октобра.

Музика Рудничко-таковског краја и Качерске области је слична и по инструментима и по музици свим осталим областима Шумадије. Вековима се уз чување стала прекраћивало време лечјим играма, загонеткама, одгонеткама и свирањем на инструментима које су деца и одрасли сами правили. А кад нешто човек сам направи и користи, то је уједно и дефиниција народне традиције и сваког етнографског предмета. Етнографски музеј у Београду је чувар колективне традиције и колективног сећања нашег народа у блиској прошлости, од почетка 19. века када се формирао и осећај етничког идентитета српског народа, па све до данашњих дана. Иначе, Збирка народних музичких инструмената броји око 500 предмета који су подељени у четири групе – свирале, жичани, ударачки инструменти

Најстарије гусле у Шумадији из 1807. године

Фотс Момчило Пауновић

и звучне направе, у стручној литератури назване идиофони инструменти, у које спадају разне лечје итрачке свирале, пиштаљке, звончаљке, митрољези, блатни топови, дромбуље, фруле карабани и слично.

В. Проковић